

Handläggare:
Joakim Olsson
08 508 19 207Till
Farsta stadsdelsnämnd
2017-08-24

Revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd.

Per-Ove Mattsson
tillförordnad stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Socialnämnden fattade i december 2016 beslut om förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd. Riktlinjerna har reviderats utifrån ny lagstiftning och förändring i praxis samt utifrån ett antal politiska beslut i Stockholms stads budget för år 2015 och 2016. Förslaget har nu skickats på remiss.

Exempel på ändringar som föreslås är förtydligande av kravet på den enskilde att stå till arbetsmarknadens förfogande. Personer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, särskilt barnfamiljer, uppmärksammas. Ett stödmaterial om barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd har tagits fram. Förvaltningen ställer sig positiv till revideringen men har några frågor på vissa områden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen beställare – äldreomsorg, funktionsnedsättning, individ och familj inklusive socialpsykiatri.

Bakgrund

Socialnämnden har i december 2016 fattat beslut om förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd. Riktlinjerna har reviderats utifrån ny lagstiftning och förändring i praxis samt utifrån ett antal politiska beslut i Stockholms stads budget för år 2015 och 2016. Därtill har riktlinjernas disposition ändrats något och tydligare hänvisningar till Socialstyrelsens föreskrifter och handböcker lagts in.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 1 september 2017.

Remissen i sammanfattning

Ändringar i 4 kapitlet 1 § socialtjänstlagen

Under sommaren 2016 införde riksdagen en ändring i socialtjänstlagen (2001:453, SoL), som förtydligar kravet på den enskilde att stå till arbetsmarknadens förfogande. I propositionen till den nya lagen har man även förtydligat vilka skäl som kan vara godtagbara för att inte stå till arbetsmarknadens förfogande. Denna information har lagts till under avsnittet om arbetslösa.

Utländska medborgare

Översynen av stadens riktlinjer har inneburit en revidering av avsnittet som berör utländska medborgare. Avsnittet har förtydligats med särskilt fokus på bistånd till papperslösa barn. Avsnittet har även kompletterats med information gällande ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). I korthet innebär förändringen i LMA att vuxna personer utan barn inte längre har rätt till ersättning enligt LMA när de fått beslut om avvisning eller utvisning. Det har även införts en tillfällig lag som innebär att skyddsbehövande inte längre får permanent uppehållstillstånd utan ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på tre år alternativt tretton månader beroende på graden av skyddsbehov. Dessa lagförändringar har förts in i riktlinjerna.

Hemmavarande barn och ungdomar som går i skolan har enligt 4 kap 1 a § SoL rätt att behålla en del av inkomster för arbete.

Socialstyrelsens har gjort ett förtydligande att denna beräkning inte gäller ensamkommande flyktingbarn som saknar en förälder med försörjningsplikt. De omfattas istället av 4 kap 1 b § SoL, den så kallade jobbstimulansen. Riktlinjerna har reviderats utifrån detta.

Personer med långvarigt behov av bistånd

En större andel av personerna som uppbär ekonomiskt bistånd har ett långvarigt behov av bistånd. Utgångspunkten har varit Socialstyrelsens definition som avser personer som har fått bistånd minst tio månader under kalenderåret. Det är inte olika handlägningsprocesser vid kortvarigt och långvarigt behov av ekonomiskt bistånd. Däremot är det särskilt viktigt att tänka på att behovet hos dem som haft och har ett mer långvarigt stöd kan se annorlunda ut. Ett eget avsnitt har därför lyfts in gällande personer som har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, där barnfamiljer i denna situation ska särskilt uppmärksammas.

Rehabiliteringsprocessen

I Stockholms stads budget för 2015 fick socialnämnden i uppdrag att utveckla arbetet med personer som är sjukskrivna och nollklassade, det vill säga de personer som utförsäkrats från sjukförsäkring och inte kan bli sjukskrivna igen. Utifrån det så har ett avsnitt rörande personer som har en nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom reviderats. En tydligare rehabiliteringsprocess har lyfts in med till exempel en hänvisning till Försäkringskassans ansvar för samordning av rehabiliteringsinsats från olika aktörer, bland annat sjukvården, kommunen, Arbetsförmedlingen och arbetsgivare.

Barnperspektiv och barnkonsekvensanalyser

Inom ramen för budgetuppdraget från 2015 kring barnperspektiv, barnkonsekvensanalyser och att tala med barn startade socialförvaltningen projektet Barnperspektiv inom ekonomiskt bistånd. Projektet pågick under perioden april 2015 till april 2016. Arbetet har genomförts tillsammans med representanter från stadsdelsförvaltningarna och ett stödmaterial, Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd, har tagits fram. Materialet är tänkt som ett stöd för socialsekreterarna och som ett komplement till det reviderade avsnitt som finns i riktlinjerna. I stöd materialet beskrivs bland annat följande:

- Hur barnens situation och behov kan kartläggas vid handläggningen av ekonomiskt bistånd.
- Vad barnperspektiv innebär inom ekonomiskt bistånd.

- Att tala med föräldrarna om barnets situation och behov. En avvägning för när det kan finnas skäl till att tala direkt med barnet.
- En mall för barnkonsekvensanalys.
- Dokumentation av barnkonsekvensanalys.
- Implementering av arbetet med barnperspektiv och barnkonsekvensanalyser.

Bistånd till fritidsaktiviteter för barn

Fritidspengen för barn som lever i familjer togs bort i januari 2016 och ersattes med en höjning av riksnormen för barn. I riktlinjerna har även ett särskilt avsnitt rörande bistånd till fritidsaktiviteter för barn lyfts in.

Sommarlovspeng

I stadens budget för 2016 fick socialnämnden i uppdrag att utreda möjligheten till en sommarlovspeng för barnfamiljer. Förslag till utformning av sommarlovspengen har tagits fram och i budgeten för 2017 har det beslutats om införande av sommarlovspeng. Riktlinjerna kompletteras därför med sommarlovspengen och anvisningar för handläggning av detta.

Bistånd till dator och bredband för barn som går i skolan

Avsnittet rörande bistånd till bredband för barnfamiljer har reviderats och omfattar även bistånd till dator.

Frånvaro från till exempel jobbtorget

Sedan tidigare har det funnits en möjlighet för föräldrar att vara lediga från kontakten med jobbtorget med sina barn fyra veckor under sommaren. I budgeten för 2016 utökades målgruppen till att gälla alla deltagare på jobbtorget och i stadsdelsförvaltningarnas arbetsmarknadsinsatser. Frågan har utretts i samråd med stadens juridiska avdelning som bedömt att denna möjlighet till ”ledighet” står i strid med de grundläggande principerna i socialtjänstlagen om rätten till ekonomiskt bistånd. Det finns ingen rättspraxis som ger stöd för att alla ska ha rätt till ledigt utan rätten till semester regleras mellan arbetsgivare och arbetstagare. Utifrån principen om barnets bästa föreslås ändå att staden behåller undantaget för föräldrar att vara lediga med sina barn.

Bistånd till hyresdel

Avsnittet rörande hyresdel vid hushållsgemenskap har tidigare varit uppdelat i olika grupper men har reviderats med utgångspunkt i Socialstyrelsens handbok.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till revideringen och anser genomgående att det är bra med de hänvisningar till vidare läsning som förekommer i texten. Det ger en bra möjlighet att fördjupa sig om man så önskar. Avsnittet om tillgänglighet och bemötande är väldigt angeläget. Likaså är förvaltningen positiv till texten om barnperspektivet, det kommer underlätta det fortsatta arbetet och ger en tydlig signal om hur viktigt detta arbete är.

Gällande avsnittet om våld i nära relationer är det bra att man utvecklat definitionen och beskrivit olika typer av våld. Det är hjälpsam läsning för den som är ny i arbetet. Det samma gäller det utvecklade avsnittet om prostitution.

Förvaltningen har även några frågor. På listan över ersättningar som helt reducerar biståndet finns inte jämställdhetsbonusen med – frågan är om inte den räknas som inkomst. Vid Barns inkomster och tillgångar (sida 54) undrar förvaltningen om man inte längre har en fastställd summa om 15 procent av basbeloppet, om det, med den föreslagna revideringen, är acceptabelt att ha ett obegränsat belopp sparat. Gällande hemutrustning (sida 94) och spädbarnsutrustning (sida 99) undrar förvaltningen varför de tidigare beräkningarna har tagits bort och maxbelopp därmed saknas.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilagor

1. Kompletterande information från socialroteln till remissinstanserna
2. Socialnämndens förslag till revidering av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd

Själva förslaget till reviderade riktlinjer (en del av bilaga 2) är omfattande och finns därför endast på Insyn:

www.insynsverige.se/stockholm-farsta